

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Martinii Tridentini E Societate Jesu Sinicae Historiae Decas Prima

Martini, Martino

Monachii, 1658

Quintus Imperator Chuenhious. Regnavit annis LXXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11848

spectarit superstitio, haud equidem scio: crediderim tamen KIEU-
LIUM idololatriam & greges deorum invehere conatum, uti alicubi
sectarum turbas sub specie religionis inducunt. Atqui nihil interest
ad exitium, in numero an cultu aberres, cum de Deo agitur.

QUINTUS IMPERATOR CHUENHIUS.

Regnavit annis LXXVIII.

HUANGTII fuit ex fratre nepos, & ob insignem caelestium re-
rum scientiam ad imperij fastigium ascendit. Omnium primo,
labefactam priorum annorum fato religionem restituit,
instauratâ majorum pietate, ut unum omnes supremum caeli Impera-
torem stans sacrorum ritibus colerent. Additum, ne cui alteri quàm
Imperatori sacris fas esset operari. Tanti faciebant sua sacrificia, ut
sacerdotalem dignitatem, quæ ipsis summa habebatur, nonnisi cum
sceptro vellent esse conjunctam. Initio regni regiam in urbe, ubi nunc
PAOTING est, ejus provinciæ, quam PEKING diximus, postmodum verò
ad POYANG transtulit. Tradunt, ab eo Kalendarium toto regno pu-
blicatum receptumque. Scripsit etiam ephemerides quinque planeta-
rum, quos, dum imperabat, omnes in caelo conjunctos vidit eo die,
quo est observata Solis & Lunæ conjunctio. Et hunc diem primum il-
lius anni esse voluit, prout author Sinicarum rerum in constellatione
XE dictâ indicat, quæ nunc circa gradum decimum octavum Piscium
incipiens, ad quartum usque Arietis extenditur. Fortassis hæc est illa
planetarum celebris in uno signo conjunctio, quam asserunt Europæi
Chronologi Noëtica ætate fuisse. Quid ad hæc illi, qui annos retro
pauciores ad diluvium Noëticum numerant, dicturi sint, nescio. Quid
ego sentiam, tum docebo, cum res ab YAO Imperatore gestæ dicen-
dæ erunt, ubi de diluvio agetur prolixius. Interea nolim arrogare
tantam Sinicis Scriptoribus fidem, quæ nos cogat opinionem illam
mutare, quæ brevioris diluvij historiam facit. Ajo tamen hanc
omnino primam esse stellarum observationem, de quâ quidem con-
veniat inter authores. Quid ad hæc Europæi nostri? ego sanctè asse-
vero me in Historiâ Sinicâ hanc, de quâ dixi, observationem in istius

*Cyelo 4. anno
5. ante Christ.
2513.*

*Imperator si-
mul sacerdos.*

*Kalendarium
primo publi-
catum.
Mira omni-
planetarum
conjunctio.*

D

Impera-

Imperatoris actis invenisse. Et hanc gentem adhuc barbaram vocabimus, quæ jam tum adeò fuit exulta, cum nondum Europæ nomen exstaret?

Hic ergo Imperator primum anni diem, & mensem illum deinceps haberi voluit, quo luminarium conjunctio decimo quinto gradui Aquarij proxima fieret, quod etiamnum observatur à Sinis. Eam ob causam hic Imperator meritò author & parens Ephemeridum nominatur. Hoc verò potius tempore quàm alio, annum ordiuntur, quòd, ubi Sol circa medium Aquarij versatur, ut ipsi dicunt, tunc primum aquæ frigore concretæ solvantur, vermiculi & bombyces refurgant. Nam & cælum tunc mitiùs vires in hæc inferiora denuo exferere; tunc terram herbis floribusque amœnam; exhilarari homines, animantiæque cetera ad stirpis suæ propagationem incitari; denique novum orbi quasi reforescenti nitorem gratiamque accedere.

*Ephemeridum
author.*

*Cui anni ini-
tium sit circa
medium A-
quarij.*

*Initium anni
Sini varium
fuit.*

Non negaverim, apud Sinas non idem anni fuisse semper initium; sed pro variorum Imperatorum voluntate varium; tria tamen universè illius initia agnovere. Tria namque præcipuè puncta in horarum circulo pro illustrioribus habent. Mediã noctem, in quã cælum; primã à mediã nocte horam, in quã terram; secundã denique à noctis medio, in quã hominem natum memorant. Mediæ nocti Caprum assignant, primæ Amphoram, secundæ Piscem; ita tamen, ut una hora Sinica duas nostrates complectatur. Circulum enim horarum fixum cogitatione depingunt in cælis, quemadmodum nos circulum semper apparentium maximum, quem in duodecim æquas partes secant horasque totidem; quas, quia circulum effingunt immobilem, semper eodem modo consistere necesse est. Iisdem horis zodiaci signa eo, quem supra notavimus, ordine assignant, quamvis alio atque apud nos nomine insignita.

*Quã pompã
& summu Ka-
lendarium
publicetur.*

Quantã verò pompã, quantòque sumptu Kalendarium quotannis in hoc imperio publicetur, vix credi potest. Postquam enim à rerum cælestium peritis, quorum in urbe regiã magnus numerus, id perfectum est, summo Matheseos præfecto tradunt examinandum; qui si probãrit, magno rituum præfidi transmittit. Tum ille multis exemplaribus transcriptum Regi offert. Rex autem statutã die magno apparatu ac splendore, præsentibus totius regiæ magistratibus, post solitos ritus exemplar ad singulas regni provincias per publicos cursores mittit; ubi supremus tributorum magistratus non parvis impensis il-
lud

Iud impressum publici juris facit. Sub gravi poenâ insuper sancitum, nequis in eo quicquam vel addendo, vel demendo corrigat. Quin etiam privatis typis vulgatum ejus exemplar, etsi cum autographo usquequaque consentiens, poena par manet, salutari more constituta; ut omnes intelligant, id unius Imperatoris esse beneficium, néve, quod plerumque fit, ullum in anni totius observatione discrimen alibi subrepat. Et hæc æqualitas, ceu concordia parens, non in ephemeridum usu tantum, sed in rerum omnium tractatione servatur. Omnes enim iisdem domi forisque moribus, omnes iisdem literis, & *Cultus ac man- ræ æqualitas,* eodem corporis cultu in universo, quâ patet, imperio etiam hodie utuntur. Unde conjectari potest, quanta sit animorum in ijs conjunctio, qui adeo nullâ in re sunt inter se diversi.

SEXTUS IMPERATOR

C O U S.

Regnavit annis LXX.

XAOHAVI nepos hic fuit, CouS, quod summum significat, ob *Cyclo 5. anno 23. ante Christum 2485.* summam virtutem dictus. Omnes enim optimi Imperatoris partes explevisse scribitur. Initio regni urbem regiam in HONAN amoenissimam provinciam, ubi nunc YENSU civitas est, loci commoditatem secutus, transtulit. Quatuor uxorum conjugio novo exemplo illigatus, totidem ex ijs filios suscepit. Harum una concepto voto à supremo cæli Imperatore CIEM filium impetravit. Altera KIUM enixa est, quem itidem precibus à XANGTI, quem pro deo coli supra indicavimus, matri antehac sterili concessum ajunt. Tertia decimo quarto post conceptum mense, viso prius in somnis rubro dracone, quod magnæ felicitatis argumentum Sinis est, YAUM peperit. Quarta CHEUM filium habuit. Hunc annis procedentibus præ reliquis pater ad imperium assumpsit; optimæ indolis indicia in id usque tempus præ se ferentem. At in eo fortunæ gradu non diu stetit. Nam ubi solus ab obitu parentis regnum obtinuit, citò modestiam dedidit. Inde in licentiam vivendi nimiam prolapsus, vivus adhuc, quod nemini priorum obrigerat, imperio exiit. Ebrietati *enim*